KRAJSKÁ VETERINÁRNÍ SPRÁVA PRO PARDUBICKÝ KRAJ
Husova 1747 **tel. 466 768 670** **datová schránka: wxcain9**
530 03 Pardubice 3 **fax. 466 263 101** **epodatelna.kvse@svscr.cz**

Číslo jednací:
2011/2400/KVSE

Důvodová zpráva k nařízení č. 5/2011

Správní úřad v souvislosti s výskytem nebezpečné nákazy moru včelího plodu v hospodářstvích chovu včel reg. č. CZ 89787379 ve Slatiňanech, části obce Trpišov, v k. ú. 760714 Trpišov, reg. č. CZ 89671067 v Heřmanově Městci, Za oborou, v k. ú. 638731 Heřmanův Městec, reg. č. CZ 89671056 v Holotíně v k. ú. 755575 Holotín, v hospodářství bez registračního čísla v Načešicích, Licomělice 2, v k. ú. 701033 Licomělice a reg. č. CZ 89490224 v Hošťalovicích 9 v k. ú. 646148 Hošťalovice a nařídil chovatelům mimořádná veterinární opatření rozhodnutími č. j. 2010/1075/KVSE ze dne 6. 4. 2010, č. j. 2010/1407/ KVSE ze dne 4. 5. 2010, č. j. 2010/1142/KVSE ze dne 4. 5. 2010, č. j. 2010/1408/KVSE ze dne 4. 5. 2010 a č. j. 2010/1409/KVSE ze dne 4. 5. 2010.

S ohledem na tyto potvrzené výskyty nebezpečné nákazy moru včelího plodu správní úřad nařídil dne 21. 5. 2010 v souladu s § 49 odst. 1 písm. c) a § 54 veterinárního zákona a § 139 a násl. vyhlášky č. 299/2003 Sb. mimořádná veterinární opatření nařízením č. 4/2010, ve kterém bylo vymezeno ochranné pásmo a ve kterém byly nařízeny všem chovatelům včel v ochranném pásmu povinnosti směřující ke zdolání a ochraně před dalším šířením nebezpečné nákazy.

Ochranné pásmo, uvedené v článku II výše uvedeného nařízení, vymezené v souladu s § 140 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 299/2003 Sb. zahrnovalo pásmo o poloměru 5 km kolem jednotlivých ohnisek nákazy a týkalo se následujících katastrálních území: k. ú. 608661 Bousov, k. ú. 646130 Březinka u Hošťalovic, k. ú. 616061 Bukovina u Přelouče, k. ú. 771571 Bumbalka, k. ú. 616567 Bylany, k. ú. 776921 Cítkov, k. ú. 697036 Čejkovice u Mladoňovic, k. ú. 622605 České Lhotice, k. ú. 697044 Deblov, k. ú. 638731 Heřmanův Městec, k. ú. 698342 Holičky u Chrudimi, k. ú. 755575 Holotín, k. ú. 646148 Hošťalovice, k. ú. 652369 Choltice, k. ú. 638749 Chotěnice, k. ú. 652377 Chrtníky, k. ú. 654299 Chrudim, k. ú. 698351 Janovice u Chrudimi, k. ú. 658375 Jeníkovice u Choltic, k. ú. 693871 Jetonice, k. ú. 659371 Jezbořice, k. ú. 666165 Klešice, k. ú. 670260 Kostelec u Heřmanova Městce, k. ú. 683141 Křižanovice, k. ú. 749788 Kunčí, k. ú. 616583 Lány u Bylan, k. ú. 679704 Ledec, k. ú. 791342 Lhůty, k. ú. 682942 Libkov u Nasavrk, k. ú. 683159 Liboměřice, k. ú. 683167 Licibořice, k. ú. 701033 Licomělice, k. ú. 684678 Licoměřice, k. ú. 684333 Lipoltice, k. ú. 684686 Lipovec, k. ú. 688908 Lukavice, k. ú. 693880 Míčov, k. ú. 698369 Morašice u Chrudimi, k. ú. 701041 Načešice, k. ú. 776939 Nerozhovice, k. ú. 683175 Nové Lhotice, k. ú. 709395 Ochoz u Nasavrk, k. ú. 712086 Orel, k. ú. 697079 Petříkovice u Mladoňovic, k. ú. 723703 Podhořany u Ronova, k. ú. 697087 Pohled u Mladoňovic, k. ú. 732800 Prachovice, k. ú. 737151 Rabštejnská Lhota, k. ú. 760820 Raškovice u Přelouče, k. ú. 771589 Rašovy, k. ú. 742244 Rozhovice, k. ú. 693898 Rudov, k. ú. 698377 Skupice u Chrudimi, k. ú. 749796 Slatiňany, k. ú. 737160 Smrkový Týnec, k. ú. 751961 Sobětuchy, k. ú. 684350 Sovoluská Lhota, k. ú. 752681 Sovolusky u Přelouče, k. ú. 755583 Stojice, k. ú. 751979 Stolany, k. ú. 693901 Sušice, k. ú. 760706 Svídnice u Slatiňan, k. ú. 760854 Svinčany, k. ú. 761401 Svojšice u Choltic, k. ú. 749800 Škrovád, k. ú. 760714 Trpišov, k. ú. 771597 Turkovice u Přelouče, k. ú. 772798 Úherčice, k. ú. 774685 Urbanice, k. ú. 776947 Vápenný Podol, k. ú. 724025 Vížky, k. ú. 688924 Výsonín, k. ú. 789038 Vyžice, k. ú. 698385 Zbyhněvice, k. ú. 693910 Zbyslavec a k. ú. 797618 Žlebské Chvalovice.

Dále v článku III nařízení č. 4/2010 byly nařízeny všem chovatelům včel v ochranném pásmu povinnosti směřující ke zdolání a ochraně před dalším šířením nebezpečné nákazy,

konkrétně byly (1) zakázány přesuny včelstev v ochranném pásmu, do tohoto pásma a z tohoto pásma, s výjimkou přemístění včelstev nebo oddělků v ochranném pásmu anebo do ochranného pásma z území prostého nákazy moru včelího plodu, a to za účelem obnovení chovu včel nebo založení nových chovů s tím, že přemísťovaná včelstva nebo oddělky musí být bakteriologicky vyšetřeny s negativním výsledkem na mor včelího plodu vyšetřením vzorků plodových plástů nebo směsného vzorku měli, odebraných v době 2 měsíců před předpokládaným přemístěním. Všem chovatelům včel v katastrálních územích k. ú. 608661 Bousov, k. ú. 776921 Cítkov, k. ú. 697036 Čejkovice u Mladoňovic, k. ú. 622605 České Lhotice, k. ú. 697044 Deblov, k. ú. 654299 Chrudim, k. ú. 683141 Křižanovice, k. ú. 749788 Kunčí, k. ú. 791342 Lhůty, k. ú. 682942 Libkov u Nasavrk, k. ú. 683159 Liboměřice, k. ú. 683167 Licibořice, k. ú. 688908 Lukavice, k. ú. 693880 Míčov, k. ú. 683175 Nové Lhotice, k. ú. 709395 Ochoz u Nasavrk, k. ú. 712086 Orel, k. ú. 697079 Petříkovice u Mladoňovic, k. ú. 697087 Pohled u Mladoňovic, k. ú. 732800 Prachovice, k. ú. 737151 Rabštejnská Lhota, k. ú. 693898 Rudov, k. ú. 749796 Slatiňany, k. ú. 737160 Smrkový Týnec, k. ú. 751961 Sobětuchy, k. ú. 751979 Stolany, k. ú. 749800 Škrovád, k. ú. 760714 Trpišov, k. ú. 776947 Vápenný Podol, k. ú. 724025 Vížky, k. ú. 688924 Výsonín, k. ú. 698385 Zbyhněvice a k. ú. 797618 Žlebské Chvalovice, tj. v katastrálních územích nově zahrnutých do ochranného pásma, bylo (2) nařízeno odevzdat nejpozději do 10. 7. 2010 prostřednictvím příslušné základní organizace Českého svazu včelařů na územní pracoviště správního úřadu v Pardubicích nebo v Chrudimi vzorky letní úlové měli k provedení bakteriologického vyšetření na mor včelího plodu. Dále bylo nařízeno (3) všem chovatelům včel v ochranném pásmu nařízeno každoročně nejpozději do 15. 2. odevzdat prostřednictvím příslušné základní organizace Českého svazu včelařů na územní pracoviště správního úřadu v Pardubicích směsný vzorek zimní úlové měli k provedení bakteriologického vyšetření na mor včelího plodu a byla (4) stanovena opatření pro případ podezření z výskytu nebezpečné nákazy moru včelího plodu, kterými bylo nařízeno klinické vyšetření všech včelstev na stanovišti s rozebráním včelího díla. Pro případ negativního výsledku klinického vyšetření byl nařízen odběr vzorku plodového plástu, vzorku glycidových zásob nebo úlové měli k provedení bakteriologického vyšetření za účelem případného potvrzení nebezpečné nákazy moru včelího plodu. Dále (5) byla stanovena podmínka k uvádění medu získaného v ochranném pásmu od klinicky zdravých včelstev nebo skladovaného v ochranném pásmu do oběhu po negativním výsledku laboratorního vyšetření na přítomnost *Paenibacillus larvae*. Dále byly (6) stanoveny podmínky k přemístění veškerého chovatelského zařízení, pomůcek a příslušenství chovu včel v ochranném pásmu, do tohoto pásma a z tohoto pásma, a to pouze ze stanovišť s klinicky zdravými včelstvy po provedení důkladné mechanické očisty a dezinfekce 3% roztokem louhu sodného a (7) bylo nařízeno utratit a neprodleně likvidovat všechny roje neznámého původu a divoce žijící včelstva v ochranném pásmu.

Likvidace včelstev a provedení ochranných a zdolávacích opatření v ohnisku reg. č. CZ 89787379 ve Slatiňanech, části obce Trpišov, byly provedeny dne 10. 4. 2010. Vyloučení nakažení včelstev v kontaktním hospodářství reg. č. CZ 89765791 v Křižanovicích bylo provedeno na základě dvou klinických prohlídek včelstev, provedených ve dnech 17. 4. 2010 a 30. 5. 2010 s negativními výsledky. Mimořádná veterinární opatření v tomto ohnisku byla ukončena dne 30. 6. 2010 rozhodnutím č. j. 2010/1933/KVSE.

Likvidace včelstev a provedení ochranných a zdolávacích opatření v ohniscích reg. č. CZ 89671067 v Heřmanově Městci, Za oborou, a reg. č. CZ 89671056 v Holotíně byly provedeny dne 11. 5. 2011. V souvislosti s prokázanými kontakty těchto hospodářství s hospodářstvími reg. č. CZ 89751561 ve Svinčanech, reg. č. CZ 89323184 v Raškovicích, reg. č. CZ 89671078 v Heřmanově Městci – Veselce a reg. č. CZ 89751550 v Heřmanově Městci – Ježkovce bylo v těchto kontaktních hospodářstvích chovateli nařízeno provádět v měsíčních intervalech klinické prohlídky všech včelstev s rozebráním včelího díla

a posouzením včelího plodu. Během těchto prohlídek nebyly zjištěny žádné klinické příznaky nebezpečné nákazy moru včelího plodu. Po ukončení hlavního plodovacího období bylo chovateli nařízeno zajistit odběr vzorků letní úlové měli k bakteriologickému vyšetření na mor včelího plodu. Při tomto vyšetření byla v případě všech odebraných vzorků, s výjimkou vzorků z hospodářství reg. č. CZ 89751550 v Heřmanově Městci – Ježkovce molekulárně biologickým vyšetřením PCR prokázána přítomnost *Paenibacillus larvae*. Následně byla nebezpečná nákaza mor včelího plodu prokázána pozitivním výsledkem klinického vyšetření v hospodářstvích reg. č. CZ 89323184 v Raškovicích a reg. č. CZ 89671078 v Heřmanově Městci – Veselce. Vzhledem k těmto dvěma potvrzeným novým výskytům nebezpečné nákazy moru včelího plodu byla správním úřadem chovateli nařízena dne 2. 9. 2010 mimořádná veterinární opatření rozhodnutím č. j. 2010/2630/KVSE. Likvidace včelstev a provedení ochranných a zdolávacích opatření v ohniscích reg. č. CZ 89323184 v Raškovicích a reg. č. CZ 89671078 v Heřmanově Městci – Veselce byly provedeny dne 9. 9. 2010. Mimořádná veterinární opatření byla v těchto ohniscích ukončena dne 7. 10. 2010 rozhodnutím č. j. 2010/2977/KVSE.

Likvidace včelstev a provedení ochranných a zdolávacích opatření v hospodářství bez registračního čísla v Načešicích, Licomělice 2, byly provedeny dne 11. 5. 2010. Mimořádná veterinární opatření v tomto ohnisku byla ukončena dne 24. 5. 2010 rozhodnutím č. j. 2010/1592/KVSE.

Likvidace včelstev a provedení ochranných a zdolávacích opatření v ohnisku reg. č. CZ 89490224 v Hošťalovicích 9 byly provedeny dne 11. 5. 2010. Mimořádná veterinární opatření v tomto ohnisku byla ukončena dne 24. 5. 2010 rozhodnutím č. j. 2010/1593/KVSE.

Dne 10. 6. 2010 vzniklo na základě výskytu klinických příznaků podezření z výskytu moru včelího plodu v hospodářství reg. č. CZ 89712838 v Rabštejnské Lhotě, části obce Smrkový Týnec 44. Toto podezření bylo následným bakteriologickým vyšetřením odebraných vzorků dne 9. 7. 2010 potvrzeno. Vzhledem k tomuto potvrzenému novému výskytu nebezpečné nákazy moru včelího plodu byla správním úřadem chovateli nařízena dne 9. 7. 2010 mimořádná veterinární opatření rozhodnutím č. j. 2010/2168/KVSE. Likvidace včelstev a provedení ochranných a zdolávacích opatření v tomto ohnisku byly provedeny dne 17. 7. 2010. Mimořádná veterinární opatření v tomto ohnisku byla ukončena dne 21. 7. 2010 rozhodnutím č. j. 2010/2180/KVSE.

V průběhu měsíce července 2010 bylo v ochranném pásmu v souladu s čl. III odst. 2 nařízení č. 4/2010 vyšetřeno bakteriologicky na mor včelího plodu celkem 169 vzorků letní úlové měli z 1 453 včelstev. V 11 včelstvech byla molekulárně biologickým vyšetřením PCR prokázána přítomnost *Paenibacillus larvae*. Následným klinickým vyšetřením těchto včelstev spojeným s rozebráním včelího díla a prohlídkou včelího plodu však nebyl výskyt nebezpečné nákazy moru včelího plodu v těchto hospodářstvích potvrzen. Vyšetření všech ostatních vzorků bylo uzavřeno s negativními výsledky (zkušební protokoly č. 33236/10, č. 33870/10, č. 34835/10 a č. 34857/10, vystavené Státním veterinárním ústavem Jihlava).

V průběhu měsíce února 2011 bylo v ochranném pásmu v souladu s čl. III odst. 3 nařízení č. 4/2010 vyšetřeno bakteriologicky na mor včelího plodu celkem 350 směsných vzorků zimní úlové měli z 2 627 včelstev. Všechna tato vyšetření byla uzavřena s negativními výsledky (protokoly o zkoušce č. 1946/11, č. 2625/11, č. 2626/11, č. 2657/11, č. 2665/11, č. 3155/11, č. 3156/11, č. 3193/11 a č. 3247/11, vystavené Státním veterinárním ústavem Hradec Králové). Provedeným monitoringem byla v ochranném pásmu potvrzena příznivá nákazová situace.

Dne 17. 7. 2010 uplynula pozorovací doba 1 roku po likvidaci včelstev a provedení ochranných a zdolávacích opatření v ohniscích reg. č. CZ 89787379 ve Slatiňanech, části obce Trpišov, a reg. č. CZ 89712838 v Rabštejnské Lhotě, části obce Smrkový Týnec 44. Ve

zbývající části ochranného pásma, vymezeného v čl. II nařízení č. 4/2010, uplyne pozorovací doba 1 roku po likvidaci včelstev a provedení ochranných a zdolávacích opatření v ohniscích dne 9. 9. 2011.

S ohledem na mimořádně velký rozsah ochranného pásma, vymezeného v čl. II nařízení č. 4/2010, a s ohledem na potřebu minimalizovat ekonomický dopad nařízených mimořádných veterinárních opatření na chovatele včel, správní úřad v čl. II nařízení č. 5/2011 vymezuje nové ochranné pásmo, které je tvořeno katastrálními územími vymezenými v čl. II nařízení č. 4/2010, z nichž byla vyjmuta k. ú. 697036 Čejkovice u Mladoňovic, k. ú. 622605 České Lhotice, k. ú. 697044 Deblov, k. ú. 654299 Chrudim, k. ú. 683141 Křižanovice, k. ú. 749788 Kunčí, k. ú. 682942 Libkov u Nasavrk, k. ú. 683159 Liboměřice, k. ú. 683167 Licibořice, k. ú. 688908 Lukavice, k. ú. 683175 Nové Lhotice, k. ú. 709395 Ochoz u Nasavrk, k. ú. 712086 Orel, k. ú. 697079 Petříkovice u Mladoňovic, k. ú. 697087 Pohled u Mladoňovic, k. ú. 737151 Rabštejnská Lhota, k. ú. 749796 Slatiňany, k. ú. 737160 Smrkový Týnec, k. ú. 751961 Sobětuchy, k. ú. 751979 Stolany, k. ú. 760706 Svídnice u Slatiňan, k. ú. 749800 Škrovád, k. ú. 760714 Trpišov, k. ú. 724025 Vížky a k. ú. 688924 Výsonín, tj. katastrální území zahrnutá do ochranného pásma v souvislosti s výskytem nákazy v hospodářstvích reg. č. CZ 89787379 ve Slatiňanech, části obce Trpišov, a reg. č. CZ 89712838 v Rabštejnské Lhotě, části obce Smrkový Týnec 44. Nové ochranné pásmo tak tvoří oblast o poloměru 5 km kolem zbývajících ohnisek nákazy a týká se následujících katastrálních území: k. ú. 608661 Bousov, k. ú. 646130 Březinka u Hošťalovic, k. ú. 616061 Bukovina u Přelouče, k. ú. 771571 Bumbalka, k. ú. 616567 Bylany, k. ú. 776921 Cítkov, k. ú. 638731 Heřmanův Městec, k. ú. 698342 Holičky u Chrudimi, k. ú. 755575 Holotín, k. ú. 646148 Hošťalovice, k. ú. 652369 Choltice, k. ú. 638749 Chotěnice, k. ú. 652377 Chrtníky, k. ú. 698351 Janovice u Chrudimi, k. ú. 658375 Jeníkovice u Choltic, k. ú. 693871 Jetonice, k. ú. 659371 Jezbořice, k. ú. 666165 Klešice, k. ú. 670260 Kostelec u Heřmanova Městce, k. ú. 616583 Lány u Bylan, k. ú. 679704 Ledec, k. ú. 791342 Lhůty, k. ú. 701033 Licomělice, k. ú. 684678 Licoměřice, k. ú. 684333 Lipoltice, k. ú. 684686 Lipovec, k. ú. 693880 Míčov, k. ú. 698369 Morašice u Chrudimi, k. ú. 701041 Načešice, k. ú. 776939 Nerozhovice, k. ú. 723703 Podhořany u Ronova, k. ú. 732800 Prachovice, k. ú. 760820 Raškovice u Přelouče, k. ú. 771589 Rašovy, k. ú. 742244 Rozhovice, k. ú. 693898 Rudov, k. ú. 698377 Skupice u Chrudimi, k. ú. 684350 Sovoluská Lhota, k. ú. 752681 Sovolusky u Přelouče, k. ú. 755583 Stojice, k. ú. 693901 Sušice, k. ú. 760854 Svinčany, k. ú. 761401 Svojšice u Choltic, k. ú. 771597 Turkovice u Přelouče, k. ú. 772798 Úherčice, k. ú. 774685 Urbanice, k. ú. 776947 Vápenný Podol, k. ú. 789038 Vyžice, k. ú. 698385 Zbyhněvice, k. ú. 693910 Zbyslavec a k. ú. 797618 Žlebské Chvalovice.

Opatření uvedená v čl. III odst. 1 a odst. 4 až 6 nařízení č. 5/2011 vychází ze skutečnosti, že se nákaza mor včelího plodu šíří zejména prostřednictvím přesunů včelstev a infikovanými produkty chovu včel, chovatelskými pomůckami a zařízením. Cílem těchto opatření je zamezit dalšímu šíření nákazy. Dezinfekce přemísťovaného chovatelského zařízení se nařizuje způsobem, dezinfekčními prostředky a v koncentracích zajišťujících spolehlivou likvidaci původce nebezpečné nákazy.

Opatření uvedená v článku III odst. 2 a 3 nařízení č. 5/2011 jsou nařizována s ohledem na snahu odhalit všechna další případná ohniska nákazy v ochranném pásmu. V nařízení byly zohledněny vědecké studie, které prokázaly dostatečnou záchytnost původce moru včelího plodu ve vzorcích úlové měli a vyšší citlivost bakteriologického vyšetření oproti klinickým prohlídkám včelstev.

Nákaza bude prohlášena za zdolanou vydáním nařízení podle § 49 odst. 1 písm. c) veterinárního zákona, pokud v pozorovací době 1 roku po likvidaci včelstev a provedení

ochranných a zdolávacích opatření v ohniscích, tj. v době do 9. 9. 2011, nedojde v ochranném pásmu k výskytu nebezpečné nákazy moru včelího plodu.

Poučení o nákaze

Mor včelího plodu je nebezpečná nákaza převážně postihující zavíčkovaný včelí plod. Původcem je *Paenibacillus larvae*, dříve označovaný *Bacillus larvae*, White (1904), gram-pozitivní tyčinkovitý mikrob, který vytváří mimořádně odolné spóry.

Nákaza se šíří infikovanou potravou, zalétlými včelami a roji, loupeží, infikovanými plásty, úly a včelařským příslušenstvím. Nákazu mohou rozšiřovat i roztoči a jiní škůdci.

Spóry *Paenibacillus larvae* se dostanou s potravou do trávicího traktu larev prvních instarů (otevřený plod), kde vyklíčí, pomnoží se, zničí buňky žaludeční výstelky a proniknou do hemolymfy a dalších tělesných tkání.

Příznaky se projeví až u zavíčkovaného plodu. Plást bývá nepravidelně zakladen (mezerovitý plod), víčka jsou ztmavlá, propadlá, občas proděravělá. Napadené larvy mění barvu z perleťově bílé na šedožlutou až tmavohnědou a přeměňují se v lepkavou, hlenovitou hmotu, která se dá z buněk vytáhnout jako vlákno dlouhé několik centimetrů. Konečným stádiem rozložení larvy je příškvar, který pevně lpí na spodní stěně buňky.

V Pardubicích dne 20. července 2011

MVDr. Josef Boháč
ředitel
Krajské veterinární správy pro Pardubický kraj

Na vědomí (s nařízením č. 5/2011):
Krajský úřad Pardubice, datová schránka: z28bwu9

Obce v ochranném pásmu do datových schránek:
Bousov, Bukovina u Přelouče, Bylany, České Lhotice, Heřmanův Městec, Holotín, Hošťalovice, Choltice, Chrtníky, Chrudim, Jeníkovice, Jezbořice, Klešice, Kostelec u Heřmanova Městce, Křižanovice, Lány, Libkov, Liboměřice, Licibořice, Lipoltice, Lipovec, Lukavice, Míčov-Sušice, Mladoňovice, Morašice, Načešice, Nasavrky, Orel, Podhořany u Ronova, Prachovice, Rabštejnská Lhota, Rozhovice, Slatiňany, Sobětuchy, Sovolusky, Stojice, Stolany, Svídnice, Svinčany, Svojšice, Třemošnice, Turkovice, Úherčice, Urbanice, Vápenný Podol, Vyžice a Žlebské Chvalovice,

Okresní výbor Českého svazu včelařského: Chrudim a Pardubice,
Základní organizace Českého svazu včelařského: Heřmanův Městec, Chrudim, Licibořice, Nasavrky, Přelouč, Ronov nad Doubravou,

Státní veterinární správa, oddělení pro řešení krizových situací, Brno.